

Araling Panlipunan

Kasaysayan ng Daigdig

Ikatlong Markahan – Modyul 1

Mahahalagang Pagbabago sa Panahon ng Renaissance

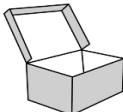

Manunulat: Venus Grueso-Casiano

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Sa modyul na ito, iyong matutuhan ang pag-usbong ng makabagong daigdig at transpormasyon tungo sa pagkabuo ng pandaigdigang kamalayan. Ito ay mahalagang konsepto at kaalaman na tiyak na makatutulong sa inyong makabuluhang pag-aaral.

Matapos basahin at unawain ang aralin, inaasahan na:

1. nasusuri ang mahalagang pagbabagong politikal, ekonomiko, at sosyo kultural sa panahon ng Renaissance;

- 1.1 nalalaman ang kahulugan at konsepto ng Renaissance;
- 1.2 naiisa-isa ang mahalagang pagbabago sa panahon ng Renaissance batay sa;
 - a. politika
 - b. ekonomiko
 - c. sosyo-kultural

Subukin

Bago tayo magpatuloy sa paksa na ito, mahalaga na malaman at masukat ang iyong kaalaman sa bagong aralin. Nakahanda ka na ba?

Basahing mabuti ang mga tanong at piliin ang letra ng pinakatamang kasagutan. Isulat ang sagot sa iyong sagutang papel .

1. Alin sa mga sumusunod na salita ang kasingkahulugan ng salitang *renaissance*?
 - A. Muling pagsibol ng kaalamang Griyego-Romano
 - B. Muling pagsikat ng kasanayan ng Itallya-Romano
 - C. Muling pagsilang ng kaalamang Griyego-Romano
 - D. Pagkakaroon ng bagong kaalaman sa agham at relihiyon sa Europe.
2. Ano ang mahalagang papel na ginampanan ng mga unibersidad sa pagtataguyod ng Renaissance?
 - A. Naitaguyod ang mga mahalikang angkan sa sining at kultura.
 - B. Naitaguyod ang pag-aaral ng mga taong mahihirap na may interes sa pag-aaral.
 - C. Naitaguyod na maging masigla ang mga kultura at sining ng sinaunang Griyego at Romano.
 - D. Naitaguyod at napanatiling buhay ang kulturang klasikal at mga teknolohiya at pilosopiya ng kabibasnang Giyego at Romano.

3. Sa pagtatapos ng Middle Ages, sa paanong paraan nakaapekto ang Renaissance sa kapangyarihan ng mga pinuno?
- Nagkaroon ng bagong kapangyarihan ang mga hari, samantalang ang kapangyarihan naman ng simbahan ay sinimulang tuligsain.
 - Mas lalong lumakas ang kapangyarihan ng simbahan at mga namumuno dito tulad ng Papa upang diktahan ang mga hari at reyna.
 - Nanatiling pantay ang karapatan at kapangyarihan ng hari at ng simbahan pagdating sa pangangalaga ng kabuhayan at ekonomiya.
 - Naging masigla ang kaisipang pilosopiya at relihiyon dahil sa pagtutulungan ng mga hari at papa sa kanilang kaharian at nasasakupan.
4. Ano ang tawag sa kilusang intelektuwal noong Renaissance na naniniwalang dapat pagtuunan ng pansin ang klasikal na sibilisasyon ng Greece at Rome sa pag-aaral dahil naglalaman ito ng lahat na dapat matutuhan upang magkaroon ng isang moral at epektibong buhay?
- Historyadismo
 - Humanismo
 - Iskolarismo
 - Pilosopismo
5. Ano ang mahalagang kontribusyon ni Laura Cereta mula sa Brescia sa kalagayan ng kababaihan sa panahon ng Renaissance?
- Isinulong niya ang makabuluhang pagtatangol sa pag-aaral ng humanistiko para sa kababaihan.
 - Ipinagtanggol niya ang mga kababaihan na makalahok at magkaroon ng karapatan sa politika at sa pagboto.
 - Isinulong niya ang pagtatanggol sa mga kababaihan na inaapi at inaabuso ng kanilang mga asawa at mga pinaglilingkuran.
 - Ipinagtanggol niya ang karapatan ng mga kababaihan ukol sa pag-aasawa, pagdadala ng apelyido at pagkakaroon ng anak.

Balikan

Sa nakaraang modyul, tinalakay ang tungkol sa mga pangyayari na nagbigay daan sa pagusbong ng Europe sa panahon ng medieval at pagpapalaganap ng pandaigdigang kamalayan. Ngayon, subukan naman natin ang iyong kaalaman kung ano ang kahalagahan ng mga kaisipang ito sa nakaraang panahon at sa kasalukuyang panahon.

Gawain 1: Mahalaga Ka! Noon at Ngayon...

Kahalagahan Noon	Mga Kaisipan	Kahalagahan Ngayon
	Kalakalan	
	Burgis/Bourgeoise	
	Paggamit ng pera, Pagbabangko at Money Changer	
	Merchant guild at Craft guild	
	Batas para sa mga karapatan ng tao	

Tuklasin

Binabati kita! Alam mo na ngayon kung ano ang kahalagahan ng mga kaisipan na nagbigay daan sa pag-usbong ng Europe sa gitnang panahon, nararapat lamang na ipagpatuloy ang mga kaisipan at kahalagahang ito.

Subukan naman natin ngayon ang iyong kaalaman ukol sa aralin ng Modyul 1.

Gawain 2:

U	G	N	A	Y	S	A	L	I	T	A
23	7	14	1	27	21	1	12	9	22	1

Ayusin ang mga letra na nasa ibaba ayon sa bilang ng bagong alpabetong Filipino, upang mabuo ang salita na may kaugnayan sa paksa. Gamitin ito sa makabuluhang pangungusap.

1. $\overline{20} \overline{17} \overline{13} \overline{5}$
2. $\overline{9} \overline{22} \overline{1} \overline{12} \overline{27}$
3. $\overline{5} \overline{23} \overline{20} \overline{17} \overline{18} \overline{5}$
4. $\overline{18} \overline{1} \overline{13} \overline{9} \overline{12} \overline{27} \overline{1} \overline{14} \overline{7} \quad \overline{13} \overline{5} \overline{4} \overline{9} \overline{3} \overline{9}$
5. $\overline{8} \overline{23} \overline{13} \overline{1} \overline{14} \overline{9} \overline{21} \overline{13} \overline{17}$
6. $\overline{8} \overline{23} \overline{13} \overline{1} \overline{14} \overline{9} \overline{21} \overline{22} \overline{1}$
7. $\overline{13} \overline{9} \overline{4} \overline{4} \overline{12} \overline{5} \quad \overline{1} \overline{7} \overline{5} \overline{21}$
8. $\overline{7} \overline{20} \overline{5} \overline{5} \overline{3} \overline{5}$
9. $\overline{20} \overline{5} \overline{2} \overline{9} \overline{20} \overline{22} \overline{8}$
10. $\overline{13} \overline{23} \overline{12} \overline{9} \overline{14} \overline{7} \quad \overline{18} \overline{1} \overline{7} \overline{21} \overline{9} \overline{12} \overline{1} \overline{14} \overline{7}$

Suriin

Mahusay! Kapaki-pakinabang ang iyong katangiang taglay at kakayaan sa pagsagot sa mga gawain. Sa pagkakataong ito, mahalagang mabasa at masuri mo muna ang mga salita at pangyayari na pag-aaralan sa paksang ito.

Ang Simula ng Renaissance

Ang Europe ang isa sa pinakamaunlad na kontinente sa daigdig. Dito rin nagmumula ang mga pinakamayayamang bansa sa daigdig. Paano nga ba nagsimula ang paglakas ng mga mangangalakal na malaki ang naging bahagi sa paglakas ng Europe sa bahaging kasaysayan hanggang sa kasalukuyan?

Ang mahabang panahon ng digmaan, epidemya at kaguluhan ekonomiko ay nagwakas sa huling bahagi ng Gitnang Panahon (*Middle Ages*). Ang pagtatapos na ito ay naghudyat sa simula ng isang pagbabago sa bagong panahon na kinilala sa kasaysayan ng Renaissance. Ang **Renaissance** ay mula sa salitang Pranses na nangangahulugang “muling pagsilang” o “*rebirth*”, muling pagkamulat, muling pagkabuhay at pagpapanibago o “*revival*.” Ito ang panahon sa muling pagsibol ng mga pagbabagong kultural. Sa panahong ito, muling pinanumbalik ang mga klasikal na kultura ng Gresya at Roma. Ito ay sumibol noong 1350 hanggang 1550.

Ang Renaissance ay panahon ng muling pagbangon. Ang Europa ay sinalanta ng “*black death*” noong 1340 at mga digmaan na umabot sa 25 milyon katao ang nasawi noong gitnang panahon. Sa panahon ng Renaissance unti-unting nakabangon ang Europa sa mga epekto ng kaguluhan at pagkakasakit sa panahon ng medieval age.

Ang Renaissance ang nagbigay daan sa maraming pagbabago sa larangan ng sining, arkitektura at eskultura. Naging inspirasyon din ng mga mangangalakal ang Renaissance dahil naging maunlad ang ekonomiya. Sa larangan ng eksplorasyon binigyan sigla ng Renaissance ang mga manlalakbay na galugarin ang mundo na kung saan naitatag ang mga bagong imperyong Europeong mananakop. Dito rin nabuhay ang interes ng mga mamayan sa kalikasan at tao. Dulot nito nakilala ang mga taong may kakayaan sa iba’t ibang larangan. Umiral ito mula ika-14 hanggang ika-16 na siglo.

Mga Salik na Nagbigay Daan sa Renaissance

1. Ang Italy ay matatagpuan sa pagitan ng Kanlurang Asya, Kanlurang Europa. Dahil sa magandang lokasyon, nagkaroon ng pagkakataon ang mga lungsod na makipagkalakalan.

Ang Italya ang sinilangan ng Renaissance dahil ito ay may magandang kinalalagyan at kinaroroong pangheograpiya sa larangan ng kalakalan. Ang pamumuhay sa Italya ay urbanisado, ang mahahalagang gawain ng mga mamayan kagaya ng politika, ekonomiya at sosyal ay nakasentro sa makapangyarihan lungsod estado ng kagaya ng *Florence*, *Milan*, *Genoa* at *Venice*. Naging maunlad ang mga lungsod estado na ito dahil ang mga ito ay naging tagapamagitan ng kalakalan ng Kristiyanoong Europa at mga Islamikong Kahariang Silangan.

Sa apat na lungsod na pinakamahalaga sa Italya, ang *Florence* ang kinilala bilang simbolo ng Renaissance. Katulad ng naunang Athens sa Gresya, nahubog dito ang mga titingalang manunulat, mga taong sining, arkitektu, iskolar at mga siyentipiko sa loob lamang ng maikling panahon. Ang yaman ng mga lungsod estado na ito ay hindi nakasalalay sa lupa kundi sa kalakalan at industriya. Sa katunayan kung nangangailangan ng pera ang Papa, hari o panginoong maylupa, nanghihiram sila sa mga mangangalakal o banker ng mga lungsod-estado na ito. Ang mga Medici sa Florence ay isa sa mga halimbawa ng isang pamilya ng mangangalakal at banker.

Ang pagsasarili ng mga lungsod estado ay nagkaroon ng negatibong epekto, sa kadahilanang walang sentralisadong gobyerno ang nanaig sa Italya. Ang bawat lungsod ay nagkaroon ng sariling batas o minsan ay walang batas. May mga alitan at awayan sa bawat siyudad sa bawat mangangalakal at madalas sinasabyan sila ng mga maharlika. Sa pagtatapos ng Middle Ages, nagkaroon ng bagong

kapangyarihan ang mga hari samantalang ang kapangyarihan naman ng simbahan ay sinimulang tuligsain.

2. Ang pagtaguyod ng maharlikang angkan sa mga taong mahusay sa sining at masigasig sa pag-aaral

Ang pamilyang *Medici* ay isa sa naging dahilan sa pag-sibol ng Renaissance. Noong 1400, inorganisa ng pamilyang ito ang isang negosyo ng pagbabangko. Lumago at lumawak ang negosyo kaya't nagpatuloy ang pamilya sa pag-negosyo, pagmimina at pagmamanupaktura ng lana. Hindi nagtagal ang pamilya ang tinanghal na pinakamayamang negosyante at bangkero sa Europa.

Ang taglay na salapi ay nagdulot ng karagdagang pagbabagong kultural at politikal na pagbabago. Mahalaga ang papel na ginampanan ng pamilyang Medici sa pagtaguyod ng Renaissance, ginamit nila ang kanilang kayaman sa pag-anyaya sa mga matatalino at malikhaing manunulat at artista upang itaguyod na muli ang mga kaalamang klasikal. Pinatira nila ang mga ito sa kanilang palasyo o tahanan. Nagpatayo sila ng pampublikong aklatan na sentro ng pag-aaral bilang suporta sa mga pintor at eskultor. Kanilang nakontrol ang gobyernong Florentine noong 1434 at ang kanilang kapangyarihan ay nanatili sa lungsod sa mahabang panahon.

Ang mga unibersidad sa Italya ay may mahalagang papel na ginampanan upang maitaguyod at mapanatiling buhay ang kulturang klasikal at mga teolohiya at pilosopiya ng kabihasnang Griyego at Romano. Dahil sa mga unibersidad, naging praktikal ang mga tao sa kanilang pananaw sa buhay at mas naging malaya sa paglinang ng kanyang mga kakayahang at kagustuhan.

3. Ang Italy ay pinagmulan ng kadakilaan ng sinaunang Roma at higit na may kaugnayan sa dugo at wika ang Italiano sa mga Romano kaysa alinmang bansa sa Europa.

Dahil sa kaisipang ito, muling nabigyang sigla ang kanilang pagnanasang mapanumbalik ang tagumpay ng klasikal ng sinaunang Roma. Inasam din ng mga tao noong panahon ng Renaissance na makamit ang mga bagay na nakamit din ng kanilang mga dakilang ninuno.

Ang mga Griyego at Romano ay mga Humanista. Ibig sabihin sila ay naniniwala na ang tao ay may kakayahang makamit ang mga bagay na kanyang nais at mayroong silang karapatan na maging masaya habang sila ay nabubuhay. Naging inspirasyon ng mga Italiano ang mga Griyego at Romano noong Renaissance period kung kaya muling nabuhay ang klasikal na humanismo. Ang humanismo ang pangunahing tema ng Renaissance.

Ang **humanismo** ay isang sistemang pangkaisipan o aksiyong may malasakit sa interes ng tao. Ito rin ay kilusang intelektuwal na naniniwalang dapat pagtuunan ng pansiñ ang klasikal na sibilisasyon ng Greece at Rome sa pag-aaral dahil naglalaman ito na lahat ng aral na dapat matutuhan upang magkaroon ng isang moral at epektibong buhay. Tinatawag namang **humanist** o **humanista**, ang tawag sa mga iskolar na nanguna sa pag-aaral sa klasikal na sibilisasyon ng Greece at Rome.

Ang pag-unlad ng panitikan noong Renaissance ay hindi lang natin maaaring iasa sa mga manunulat. Malaki din ang kinalaman ng imbensyon ni Johannes Guttenberg sa paglaganap ng panitikan. Kanyang naimbento ang *Mechanical Printing Press*. Dahil sa kanyang imbensyon naging mas mabilis at madali ang paglilimbag ng libro na nagresulta sa pagiging mura ng libro, mas maraming tao ang nakapagbasa ng libro noong panahon ng Renaissance. Lumaganap ang Renaissance mula Italy hanggang sa mga bansa sa Hilagang Europa partikular sa England, France, Germany at karatig bansa noong 1400.

Ang muling pagkakatuklas ng mga ambag ng Romano at Griyego ay lubos na nakaapekto sa pag-iisip ng mga Europeo, Dahil dito muling nagtiwala ang mga Europeo sa kanilang sarili na nagresulta hindi lamang sa kanilang muling pagbangon kundi sa pagiging dominanteng kapangyarihan nila sa buong daigdig sa mga susunod na siglo.

Mga Ambag ng Renaissance sa Iba't ibang Larangan sa Larangan ng Sining at Panitikan

Francesco Petrarch (1304-1374). Ang “Ama ng Humanismo.” Nakilala sa kanyang likhang “*Canzoniere*”, isang kompilasyon ng mahigit na 300 ng mga tula. Naging inspirasyon niya ang mga panitikang Gresya at Roma sa kanyang pagsusulat.

Giovanni Boccaccio (1313-1375). Matalik na kaibigan ni Petrarch. Ang kanyang pinakamahusay na panitikang na piyesa ay ang “*Decameron*” isang tanyag na koleksyon na nagtagtaglay ng isang daan nakakatawang salaysay.

William Shakespeare (1564-1616). “Ang makata ng mga makata.” Naging tanyag na manunulat sa ginintuang Panahon ng England sa pamumuno ng Reyna Elizabeth I. Ilan sa mga sinulat niya ay ang walang kamatayan dula gaya ng “Julius Caesar”, “Romeo at Juliet”, “Hamlet”, “Anthony at Cleopatra” at “Scarlet.” Ang kanyang mga akda ay hinango mula sa kasaysayan ng Romans at Greek.

Desiderious Erasmus (1466-1536). Prinsipe ng mga Humanista. May akda ng “*In Praise of Folly*”, kung saan tinuligsa niya ang mga hindi mabuting gawa ng mga pari at mga karaniwang tao.

Nicollo Machiavelli (1469-1547). Isang diplomatikong manunulat na taga Florence, Italy. May akda ng “The Prince.” Nakapaloob sa aklat na ito ang dalawang prinsipyo: “Ang layunin ay nagbibigay matuwid sa pamamaraan. “ Wasto ang nilika ng malakas.”

Miguel De Cervantes (1547-1616). Isinulat niya ang nobelang “Don Quixote de la Mancha,” na kumukutya at gingawang katawa-tawa sa kasaysayan ng mga kabalyero noong Medieval Period.

Sa Larangan ng Pinta

Michealangelo Bounarotti (1475-1564). Ang pinakasikat na iskultor ng Renaissance. Sa paanyaya ni Papa Julius II ipininta niya si Sistine Chapel ng Cathedral ng Batikano, ang kwento sa Banal na kasulatan tungkol sa pinagmulan ng sandaigdigan hanggang sa pagbaha. Ang pinakamaganda niyang likha ang *La Pieta* ang estatwa kung saan hawak ni Maria ang katawan ni Kristo pagkatapos ng kanyang krusipikasyon.

Leonardo Da Vinci (1452-1519) Ang may likha ng obra maestrang “Huling Hapunan” (The Last Supper) na nagpakita ng huling hapunan ni Kristo, kasama ang kanyang labindalawang disipulo. Isang henyo na maraming nalalaman sa iba’t ibang larangan tulad ng pagiging pintor, arkitekt, enhinyero, iskultor, inbentor, siyentista, musikero, at pilosoper.

Raphael Santi (1483-1520). Tinaguriaang “Ganap na Pintor” at ‘Perpektong Pintor.’ Pinakamahusay na pintor ng Renaissance. Kilala sa pagkakatugma at balanse o proporsiyon ng kanyang mga likha. “Sistine Madonna,” “Madonna and the 3 Child” at “Alba Madonna” ay ilan lamang sa mga tanyag niyang gawa.

Sa Larangan ng Agham

Nicolaus Copernicus (1473-1543) “Ang pag-ikot ng daigdig sa axis nito, kasabay ng ibang planeta ay umiikot din ito sa paligid ng araw”-tumutukoy sa teoryang *heliocentric*. Pinasinungalingan ng teoryang ito ang tradisyunal na pag-iisip na ang mundo ang sentro ng sansinukob.

Galileo Galilei (1564-1642). Siya ay isang astronomo at matemateko noong 1610. Malaki ang naitulong ng kanyang naimbentong teleskopyo para mapatotohanan ang Teoryang Copernican.

Sir Isaac Newton (1642-1727). Tinaguriang ang “Higante ng siyentipikong Renaissance. May akda ng batas ukol sa *Universal of Gravitation*, na ang bawat palaneta ay may kaniya-kaniyang lakas ng grabitasyon at siyang dahilan kung bakit nasa wastong lugar ang kanilang pag-inog. Ipinaliwanag din niya ng grabitasyon ay ang dahilan kung bakit bumabalik sa lupa ang isang bagay na inihagis paitas.

Ang Kababaihan sa Renaissance

Bagamat limitado sa pagkakataon at karapatan hindi ito naging hadlang upang makilala ang mga kababaihan at ang kanilang mahahalagang ambag sa panahon ng Renaissance. May mga iilang kababaihan din ang tinanggap ng unibersidad upang magsanay ng kanilang propesyon sa Italy. Nagkaroon din sila ng ambag sa humanismo lalo na sa larangan ng sining, panitikan, mga kaisipang teolohikal at sekular. Halimbawa ay sina Isotta Nogarola, Laura Cereta, Veronica Franco at Vittoria Colonna.

Isotta Nogarola (1418-1466). Siya ay kinilala bilang kauna-unahang babaeng humanista, na mula sa Verona. Ang may akda ng “Dialogue on Adam and Eve” (1451) at Oration on the Life of St. Jerome (1453). Kinakitaan ng kahusayan sa pang-unawa sa mga isyung teolohikal.

Laura Cereta (1469-1499). Siya ay isa sa pinakamahusay na babaeng humanista, na nagsmula sa Brescia. Bago pumanaw sa gulang na 30, ay nagkaroon siya ng mahalagang kontribusyon sa mga kababaihan, na kung saan isinulong niya ang makabuluhang pagtatatangol sa pag-aaral ng humanistiko para sa kababaihan.

Veronica Franco (1546-1591). Mula sa Venice ay mahalagang personalidad sa Renaissance sa pagsulat ng tula. Siya ay tagapagtugoyod ng mga kababaihan na hindi nakapag-atal na nagbebenta ng aliw, sa pamamagitan ng kanyang mga tula.

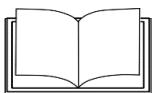
Vittoria Colonna (1492-1547). Mula sa Rome ay mahalagang personalidad sa Renaissance sa pagsulat ng tula. Kilala sa kanyang walang bahid dungis na Petrarchan Verses at ang kanyang pampublikong imahe ng kalinisan at banal na gawain na kakabaihang sekular.

Ang pagsibol ng Renaissance sa Europa ay nagdulot ng malaking pagbabago para sa pag-unlad ng sibilisasyon ng daigdig. Ang mga pagbabagong ito ay nagdulot ng pagbagsak ng sistemang piyudalismo, pag-usbong ng humanismo at pag-unlad ng ekonomiya. Binigyang sigla rin ng Renaissance ang mga manlalakbay na galugarin ang mundo. Ito rin ang nagbigay daan sa pagbabago ng sining, arkitektura at eskultura.

Sagutin ang mga sumusunod na tanong:

1. Ano ang naging epekto ng Renaissance noon at sa kasalukuyang panahon? Ipaliwanag.

-
2. Paano nakatulong ang Renaissance sa paglakas ng Europe? Ipaliwanag ang iyong sagot.

Pagyamanin

Ngayong nabasa at nasuri mo na ang mahahalagang konsepto ng mga pagbabago sa panahon ng Renaissance, subukan natin ang iyong nalalaman at nauunawaan.

Gawain 3: Aking Tanong, Iyong Tugon!

Batay sa iyong mga nabasa at nasuri na mahahalagang impormasyon ukol sa paksa ng pagbabago sa panahon ng Renaissance, sagutan mo ang mga sumusunod na tanong sa sagutang papel.

1. Saan kontinente sumibol ang Reinassance? _____
2. Anong salitang Pranses ang nangangahulugan na “muling pagsilang”? _____
3. Bakit sa bansang Italy sumibol ang Renaissance? _____
4. Ano-anong mga lungsod estado sa Italy ang itinuturing na mayayaman at mahahalaga dahil sa mga kalakalan? _____
5. Sa paanong paraan, naging dahilan ng pagsibol ng Renaissance ang pamilya Medici? _____
6. Ano ang humanismo? _____
7. Sino ang tinaguriang “Ama ng humanismo”? _____
8. Sino ang tinatawag na humanista? _____
9. Sa paanong paraan, nakatulong ang mga humanista sa muling pagsilang ng klasikal na sibilisasyon ng Gresya at Roma? _____
10. Bakit makabuluhan ang kontribusyon ni Laura Cereta para sa mga babaeng humanista? _____

Isaisip

Magaling! Ngayong mayaman na ang iyong kaisipan at kalaman ukol sa mahahalagang pagbabago sa panahon ng Renaissance, alamin naman natin ang mga pagbabago sa aspetong politika, ekonomiya at sosyo-kultural sa panahon ng renaissance.

Gawain 4: Uri-Suri-Pili...

Suriin ang mga sumusunod na salita at pangungusap, uriin sila, Isulat ang letrang **P-Politika, E-Ekonomiya at S Sosyo-kultural** na pagbabago sa panahon ng renaissance. Isulat ang iyong sagot sa iyong sagutang papel.

- _____ 1. Lumawak ang kalakalan
- _____ 2. Pag-usbong ng humanismo.
- _____ 3. Pagbabsak ng sistemang piyudalismo
- _____ 4. Pagtuligsa sa kapangyarihan ng simbahan.
- _____ 5. Pagbabago sa sining, arkitektura at eskultura.
- _____ 6. Pagkakaroon ng bagong kapangyarihan ng mga hari.
- _____ 7. Naging malaya sa paglinang ng kakayahang at kagustuhan.
- _____ 8. Nakilala ang ilang kababaihan sa panahon ng Renaissance.
- _____ 9. Dahil sa mga lungsod estado walang sentralisadong gobyerno ang nanaig sa Italya.
- _____ 10. Tinanghal na pinakamayamang negosyante at bangkero ang pamilya Medici sa Europa.

Isagawa

Ngayon alam mo na kung ano ang mga mahalagang pagbabago sa panahon ng Renaissance, gumawa ka naman ngayon ng isang paglalarawan sa maayos at mabuting kalagayan na dapat taglayin ng isang bansa ukol sa **politika, ekonomiya at sosyo-kultural**.

Gawain 5: Mag-isip at Magpasya...

Sumulat ng dalawang pangungusap sa aspeto ng politika, ekonomiya at sosyo-kultural, na dapat taglayin para sa maayos at mabuting bansa.

Aspeto	Mabuting Katangian
Politika	1. 2.
Ekonomiya	1. 2.
Sosyo-Kultural	1. 2.

Sagutin ang mga sumusunod na tanong:

1. Ano ang mangyayari sa isang bansa kung maayos at mabuti ang katangian at kalagayang politika, ekonomiya at sosyo-kultural ng isang bansa? Ipaliwanag.

2. Kung ikaw ay magiging pinuno ng isang bayan, halimbawa sa bayan ng Marikina, paano mo isasagawa ang mga nabanggit mong mabuting katangian ng politika, ekonomiya at sosyo-kultural sa iyong nasasakupan, para sa maunlad at mapayapang pamamahala?

Tayahin

Mahusay! Nasisiguro ko na ikaw ay mabuting tao at magiging mabuting pinuno sa hinaharap. Bago tayo magwakas sa paksa na ito, mahalaga na malaman at masukat ang iyong mga natutuhan. Basahin at unawain ang bawat pangungusap. Biligan ang letra ng tamang sagot.

1. Bakit sa Italy isinilang ang Renaissance?
 - A. Dahil sa maganda ang mga kultura dito
 - B. Dahil maganda ang mga lugar at tanawin dito
 - C. Dahil sa magandang lokasyon nito para sa kalakalan
 - D. Dahil dito nakatira ang mga mayayamang tao at mahuhusay sa sining
2. Sa paanong paraan naging mahalaga ang papel na ginampanan ng pamilyang Medici sa pagpapalaganap ng Renaissance?
 - A. Sila ang mga mangangalakal na nagpayaman at tumulong sa mga mahihirap.
 - B. Sila ang mga angkan na mayayaman na pinagmulan ng mga duke at mga papa.
 - C. Sila ang nagpatayo ng pampublikong aklatan na sentro ng pag-aaral, pagsuporta sa mga pintor at eskultor.
 - D. Sila ang pamilya sa Florence Italy na nagpayaman at namayagpag sa kapangyarihan tulad ng mga hari, reyna at papa
3. Sino ang tinutukoy na mga iskolar na nanguna sa pag-aaral ng klasikal na sibilisasyon ng Greece at Rome?
 - A. Historyador
 - B. Humanista
 - C. Iskolar
 - D. Pilosopo
4. Paano binago ng ambag ng Renaissance ang pananaw ng kultura ng Europe noon at maging sa kasalukuyang panahon?
 - A. Ito ay nagbigay-daan sa pagyaman ng kabihasnan ng daigdig dulot ng malawak at maunlad na pag-aaral, pagmamasid at pananaliksik.
 - B. Ito ay nagbigay-daan sa pag-usbong ng Rebolusyon Intelektuwal at malawak na kaalaman sa daigdig, malayang pag-iisip at pagpapahayag.
 - C. Ito ay nakatulong sa pagsulong at pagbubuklod-buklod ng mga bansa sa katotohanang ang pagpapahalaga sa kalayaan at kabutihan ay nauukol sa sangkatauhan.
 - D. Ang tatlong sagot na nabangit sa itaas ay tama lahat.
5. Kung ikaw ay mabibigyan ng pagkakataon na mag-ambag sa anumang bagay sa ating bansa, saang larangan ngayong panahon ng pandemic, ang dapat nating pagtuunan ng pansin na makatutulong at magkakaroon ng solusyon ang Covid-19?
 - A. Agham
 - B. edukasyon
 - C. ekonomiya
 - D. politika

Karagdagang Gawain

Binabati kita! Tunay nga na ikaw ay maraming natutuhan. Ngayon naman ay may ipapagawa pa ako na tiyak kong magugustuhan mo. Gawin mo ito sa isang malinis na papel.

Gawain 7: Renaissance: Manunulat at Makata ... Ang Galing Mo!

- I. Gumawa ng makabuluhang **tula** ukol sa natutuhan mong aralin sa pagbabago sa panahon ng Renaissance. Gumamit ng dalawang saknong na may apat na taludtururan. Ipaliwanag ang mensahe ng tula na nais mong iparating. Gawin ito sa isang malinis na *bond paper*.

Rubrik sa Pagmamarka			
Pamantayan	Deskripsyon	Puntos	Nakuhang Puntos
Nilalaman	Ang tulang nabuo ay angkop sa tema. Nakapaloob sa dalawang saknong na binubuo ng tag-apat na taludtod.	10	
Malikhain	Makabuluhan at nakakapukaw-pansin ang mga salitang ginamit.	10	
Paliwanag	Mahusay at malinis na naisulat ang paliwanag sa isinagawang disenyo sa tula.	10	
Kabuoan		30	

Sagutin ang mga sumusunod na tanong:

1. Sa paanong paraan mo malilinang ng husto ang pagiging manunulat, makata at ibang pang kakayahang o talento na alam mo?

2. Sa panahon ng Renaissance, ang mga manunulat, makata at may iba pang kasanayan sa sining at panitikan ay nakatulong sa kanilang bansa at nakagawa ng makabuluhang kontribusyon, ikaw bilang isang mag-aaral, paano ka makatutulong sa bansa gamit ang mga kakayahang ito, sa kasalukuyan at sa hinaharap?

Maikling Pagsusulit

Basahing mabuti at unawain ang mga pangungusap sa Hanay A at hanapin ang may kaugnayan na katapat nito sa Hanay B. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

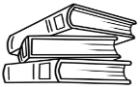
Hanay A

- _____ 1. Muling pagsilang
- _____ 2. Ama ng humanismo
- _____ 3. Makata ng mga makata
- _____ 4. Tumutukoy sa kulturang klasikal
- _____ 5. Ang bansang sinilangan ng Renaissance
- _____ 6. Ang kilusan na kumikilala sa kahalagahan ng tao.
- _____ 7. Ang pamilya na sumuporta sa pagtagtaguyod ng Renaissance.
- _____ 8. Lugar sa Italy na sentro ng sining sa panahon ng Renaissance.
- _____ 9. Siya ang nagtanggol sa pag-aaral ng humanistiko para sa kababaihan.
- _____ 10. Sa kontinenteng ito muling sumibol ang Renaissance.

Hanay B

- A. Europe
- B. Florence
- C. Francesco Petrarch
- D. Gresya at Roma
- E. Humanismo
- F. Italy
- G. Laura Cereta
- H. Medici
- I. Renaissance
- J. William Shakespeare

Sanggunian

Kasaysayan ng Daigdig ni Rosemarie C. Blando et al. Mga ph. 300-308. Araling Panlipunan

Project EASE Araling Panlipunan III Modyul 11 Pahina 1-30

Hango sa Website

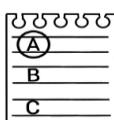
<https://simulangrenaissance.wordpress.com/2014/12/11/renaissance/> Accessed February 7, 2021, 4:50 am

<https://docs.google.com/presentation/d/1urqSdJdq0AC3yb86ovlCPjwfcnKeLVoJKc5LYqlsM/htmlpresent> Accessed Feb. 7. 2021 5:10 am

https://www.slideshare.net/ruthela1/ang-panahon?next_slideshow=1 Accessed Feb 7, 2021, 6:15 am

https://www.slideshare.net/monicacueco/renaissance-15850339?next_slideshow=4, Accessed February 7, 10:00 pm <https://www.slideshare.net/ssusercdfe4f/modyul-11-ang-renaissance-muling-pagsilang> Acvcessed February 7, 10:45 pm

https://www.youtube.com/watch?v=QEs_EdWUVF4&t=1s <https://www.youtube.com/watch?v=yyu-o-vSAOQ&t=316s> Accessed February 9, 2021 3:30 pm

Susi sa Pagwawasto

Gawain 3	1. Europa 2. Renaisssance 3. Dahil sa magandang lokasyon at kalaikan 4. Florence, Milan, Genoa at Venice 5. Giorni nit na ang kailangan yaman sa pamamigtan ng pagpapatayo ng pamuplikong aklatan bilang pagusporta sa mga eskultor at pintor.	6. Isang sistemang pangkaisipan o akisyong may malasakti sa gawain nge lao. Isang kilusang intelektuwal na narinig walang adaptasiyon ng paninihi na pagtuturo.	7. Francesco Petrarach 8. Magisikolar na naguna sa pag-aaral nge klasikal na siblisasyonng Greece at Roma. 9. Siia ang namguna sa pag-aaral ar pagtuturoyod nge klasikal na siblisasyon nge Greece at Roma. 10. Isinulong ang makabuhang pagtuturingol sa pag-aaral nge humantidko para sa kababaihan.
Gawain 2			
Tayahin			
Gawain 1			
Subukin			

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Venus Grueso-Casiano

Tagasuri – Panloob: Aaron S. Enano

Mita Abergos

Tagaguhit: Gwendelene J. Corañez

Tagalapat: Gwendelene J. Corañez

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang Tagapamanihala

Aaron S. Enano

Supervisor sa Araling Panlipunan

Ivy Coney A. Gamatero

Supervisor sa Learning Resource Management System

Catherine Paningbatan

Learning Resource Librarian

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE